

Inhoudelijk werkingsverslag 2011
Erfgoedconvenant Projectvereniging Viersprong Land Van Rode

**Gemeenten Melle, Merelbeke, Oosterzele en
Sint-Lievens-Houtem**

Inhoud

Inleiding

1. De werking van de cultureel-erfgoedcel	5
1.1 De oprichting en uitbouw van de erfgoedcel	5
1.2 Omgevingsanalyse en beleidsontwikkeling	5
2. Project- en publiekswerking	6
2.1 N.a.v. nationale erfgoedevenementen	6
2.1.1 Erfgoeddag 2011-voorbereiding Erfgoeddag 2012	6
2.2 Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel zelf initieert/mee coördineert	7
2.2.1 Erfgoedbank Land Van Rode	7
2.2.2 Publicatie: Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten	7
2.2.3 Digitalisering en beschrijving kaart Land Van Aalst	8
2.3 N.a.v. projecten die de erfgoedcel ondersteunt	9
2.3.1 Academische zitting Balegemse duivensport	9
2.4 Erfgoededucatie	10
2.4.1 De Markt van mij	10
3. Ondersteuningsbeleid	11
3.1 Subsidierglement	11
3.2 Uitleendienst	11
4. Erfgoedzorg	12
4.1 Erfgoeddepot Merelbeke	12
4.2 Voorbereidend gesprek verhuis gemeentemuseum Melle	12
4.3 Inventarisatie en ontsluiten religieus cultureel erfgoed	12

5. De erfgoedcel als knooppunt voor kennis- en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking	14
5.1 Uitbouw van de erfgoedgemeenschappen	14
5.2 Reflectiegroep	14
5.3 Vorming	14
5.4 Deelname aan bovenlokale en regionale overlegstructuren	15
5.4.1 Op regionaal niveau.....	15
5.4.2 Op Vlaams niveau	15
5.5 Helpdeskfunctie	18
5.6. Vorming van de erfgoedcoördinatoren	18
6. Communicatie en promotie van de erfgoedcel en haar werking	19
6.1 Ontwikkeling huisstijl	19
6.2 Website, nieuwsbrief, sociale media.....	19
6.3 Adresbestand	19
6.4 De krant van 't Rhodeland	19
6.5 Markten en beurzen	20
7. Administratieve taken	21
8. Erfgoedcel Viersprong in de pers	22

Inleiding

2011 was een belangrijk jaar in de (korte) geschiedenis van de erfgoedcel, aangezien het het eerste werkingsjaar mét personeelsbezetting was. Een groot deel van de tijd van de erfgoedcoördinatoren werd dan ook geïnvesteerd in het verkennen en het winnen van het vertrouwen van het lokale erfgoedveld evenals de bekendmaking van het bestaan van de erfgoedcel en de vertaling van het beleidsplan naar het lokale erfgoedveld. Achter de schermen en binnen de muren van het Erfgoedhuis werd ondertussen gebouwd aan een optimale werking van de erfgoedcel door het opstellen van een personeelsbeleid en het inrichten van een omgeving waar het zowel voor het personeel als voor de erfgoedliefhebber aangenaam vertoeven is.

Een jaar na datum menen we te mogen stellen dat steeds meer mensen de weg naar de erfgoedcel hebben gevonden en dat in 2011 via verschillende korte en lange termijnprojecten, gerichte acties en andere samenwerkingen de basis werd gelegd voor een goede samenwerking in de toekomst. Een paar initiatieven die reeds van start gingen in 2010 werden in 2011 door de erfgoedcel opgepikt en verder 'afgewerkt'.

Dit werkingsverslag gaat na welke acties werden ondernomen om het diverse cultureel erfgoed van het Land Van Rode op de kaart te zetten, samen met alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers –en organisaties en andere partners.

Het actieplan en het jaarverslag werd opgebouwd volgens de strategische en operationele doelstellingen van het beleidsplan 2010-2014 zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst 2010-2014.

Dit jaarverslag 2011 werd voorgelegd aan de reflectiegroep en werd op 21 maart 2012 goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de projectvereniging Viersprong Land Van Rode.

1. Werking van de erfgoedcel

1.1 De oprichting en uitbouw van de erfgoedcel

Op 4 januari 2011 traden Elisa De Puyseleyn en Ans Van de Cotte in dienst als FTE erfgoedcoördinatoren, niveau A. Zij werden gehuisvest op de eerste verdieping van het Erfgoedhuis, Sint-Antoniusplein 10, 9860 Oosterzele.

De erfgoedcel wordt aangestuurd door de Raad van Bestuur die bestaat uit de schepenen van cultuur van de betrokken gemeenten (Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem) en telkens een lid van de gemeenteraad uit de vier gemeenten, aangevuld met de erfgoedcoördinatoren. Alleen de schepenen van cultuur hebben een beslissende stem, de oppositieleiden beschikken over een raadgevende stem. De Raad van Bestuur komt tweemaandelijks samen waar zij beslissen over verschillende dossiers (actieplan, begroting, invulling thematische erfgoedlijnen, beslissingen i.v.m. personeelszaken, toekenning van subsidies voor lokale erfgoedprojecten ...)

De reflectiegroep ondersteunt de erfgoedcel inhoudelijk en komt tweemaandelijks samen. Hij is samengesteld uit de cultuurbeleidscoördinatoren, de erfgoedcoördinatoren en diverse (lokale) erfgoedexperten. De leden van de reflectiegroep hebben enkel een adviserende stem.

Reflectiegroep en Raad van Bestuur wisselen elkaar maandelijks af (d.w.z. in de maand dat er Raad van Bestuur is, is er geen reflectiegroep en omgekeerd).

1.2. Omgevingsanalyse en beleidsontwikkeling

Het beleidsplan werd geschreven door de vier cultuurbeleidscoördinatoren van de betrokken gemeenten en was afgerond voor de eigenlijke start van de erfgoedcel. Toen de erfgoedcel uiteindelijk van start ging, rezen er bij de coördinatoren nog een aantal belangrijke vragen over de erfgoedactoren, hun werking en de collecties die ze in hun bezit hadden. Bovendien merkte de erfgoedcel dat het vertrouwen van het erfgoedveld én de lokale besturen naar de erfgoedcel toe hier en daar nog beter kon in het kader van een duurzame samenwerking.

Daarom startte de erfgoedcel in 2011 met 'De ronde van het Land Van Rode' waarbij kennis gemaakt werd met de lokale erfgoedactoren en hun cultureel erfgoed of het cultureel erfgoed dat ze beheren. In deze ronde stelde de erfgoedcel zichzelf en haar werking voor en lichtte ze de belangrijkste doelstellingen van het beleidsplan toe. Daarenboven peilde ze naar de noden en behoeften van de lokale erfgoedactoren, de verwachtingen t.o.v. de erfgoedcel en de mogelijkheid tot samenwerking.

2. Project- en publiekswerking

2.1. N.a.v. nationale erfgoedevenementen

2.2.1 Erfgoeddag

Op zondag 1 mei 2011 vond de elfde editie van Erfgoeddag plaats. De erfgoedcel stond nog maar pas in de startblokken maar zette alles op alles om de regionale editie van Erfgoeddag centraal te coördineren en ook zelf een activiteit in te richten.

Gezien het personeel pas begin januari 2011 van start ging binnen de erfgoedcel, was de officiële inschrijvingsperiode voor activiteiten al afgerond. De nationale coördinatie Erfgoeddag maakte echter een uitzondering door de situatie waarin de erfgoedcel zich op dat moment bevond. Uiteindelijk nam de erfgoedcel de centrale coördinatie van Erfgoeddag in handen:

- De erfgoedcel riep de lokale erfgoedverenigingen op tot deelname. Op 18 januari vond er overleg plaats met de cubelco's/lokale coördinatoren van de betrokken gemeenten. Er werd gezocht naar een aantal overkoepelende, concrete thema's waarrond de verschillende erfgoedactoren konden werken binnen het kader van armoede in de regio van het Land Van Rode. Uiteindelijk werd gekozen om activiteiten te organiseren rond de volgende thema's: liefdadigheid, voeding, pendelarbeid, textielnijverheid, huisnijverheid en kinderarbeid.

Waar nodig voerde de erfgoedcel zelf de inschrijvingen in de databank in. Ze verleende advies bij het inschrijven van de activiteiten en de organisatie ervan.

-De erfgoedcel verzorgde de regionale, publieksgerichte communicatie: via het samenstellen van een regionale programmabrochure en de verspreiding ervan, het uitsturen van een extra nieuwsbrief, het verspreiden van diverse persberichten, het aankondigen van het programma via www.erfgoedcelviersprong.be en de aankondiging in de lokale infobladen.

- De erfgoedcel richtte zelf een mini-tentoonstelling in:

Aan de stations van de (deel)gemeenten Melle, Gontrode, Balegem-Dorp, Scheldewindeke, Merelbeke en op het marktplein van Sint-Lievens-Houtem werden panelen geplaatst waarbij het

pendelen vanuit de regio naar de mijnen en de industriekernen aan het begin van de 19de eeuw wordt toegelicht o.m. aan de hand van een getuigenis. Daartegenover werd dan telkens een korte getuigenis geplaatst van een pendelaar van nu. De panelen blijven permanent aan de stations staan. Ze vormen eveneens de aankondiging van het mobiliteitsproject in het Land Van Rode dat in 2012 van start gaat.

In het Land Van Rode werden in totaal 12 activiteiten georganiseerd in 4 gemeenten. Het publiek had een ruime keuze om deel te nemen aan workshops, tentoonstellingen, lezingen, vertellingen en demonstraties.

Vorbereiding editie Helden 2012

Op 6 september 2011 organiseerde de erfgoedcel een brainstorm- en inspiratieavond in het kader van Erfgoeddag 2012 met als thema 'Helden'. Leen Breyne van de nationale coördinatie Erfgoeddag lichtte het thema uitgebreid toe. Daarna werd met de aanwezigen een gebrainstormd en bekeken waar eventuele samenwerking mogelijk was tussen de diverse verenigingen.

2.2 Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel zelf initieert/mee coördineert

2.2.1. Erfgoedbank Land Van Rode

De erfgoedcel zou in 2010 starten met een regionale erfgoedbank, de erfgoedbank Land van Rode. Via de regionale bank wil de erfgoedcel het cultureel erfgoed en het 'zwerfgoed' van de regio opsporen, digitaliseren en bewaren. De erfgoedbank draagt ook bij tot het creëren van een draagvlak voor cultureel erfgoed en tot een brede bewustwording bij het publiek.

Naar aanloop van de ontwikkeling van de erfgoedbank ging de erfgoedcel bij een aantal collega-erfgoedcellen te rade. Op 9/5 consulteerde de erfgoedcel haar collega-erfgoedcellen Meetjesland en Waasland (22/6). Net als de erfgoedbanken van de andere erfgoedcellen gaf de erfgoedcel Viersprong er de voorkeur aan te werken met een systeem van opensourcesoftware zoals Collective Access en Drupal. Binnen de erfgoedsector werd ook een oproep gedaan naar samenwerking met diegenen die van plan waren om ook een erfgoedbank op te richten. Op 25 oktober werd er over de erfgoedbanken overlegd met de erfgoedcel Meetjesland, Waasland, Kempens Karakter, Noorderkempen en met andere geïnteresseerde partners: erfgoedcel KERF, erfgoedcel TERF, de gemeente Knokke-Heist, en het regionaal landschap Lage Kempen. Na het bespreken van de timing en de verwachtingen van de verschillende partners werd door de erfgoedcellen Viersprong Land van Rode en TERF samen een bestek opgemaakt dat eind december verstuurd werd naar een aantal bedrijven.

De coördinatoren volgden ondertussen een vorming Collective Access ter voorbereiding bij FARO vzw op 29 november 2011.

2.2.2 Publicatie: Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten

In december 2011 publiceerde de erfgoedcel, in samenwerking met de gemeente Oosterzele het 'Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten' van prof. em. Johan Taeldeman.

Het dialect behoort tot het talig erfgoed en dus ook tot het cultureel erfgoed van de streek. Vanuit de gemeente kwam een paar jaar geleden het initiatief om het Oosterzeelse dialect te inventariseren en in boekvorm te ontsluiten. Een stukje immaterieel cultureel erfgoed wordt op die manier vastgelegd. Het woordenboek is het resultaat van de samenwerking van een 70-tal vrijwilligers die het dialect nog goed beheersen. In elk van de deelgemeentes van Oosterzele (6) werd een werkgroep samengesteld. De vakgroep Taalkunde van de universiteit Gent gaf een aantal bruikbare tips i.v.m. de methode van

inventariseren. Zij bezorgden de erfgoedcel de vragenlijsten met thema's waarover de informanten bevroegd konden worden. Lange lijsten van typisch Oosterzeelse dialectwoorden werden ook spontaan aangeboden.

Met de publicatie van het 'Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten' ontstond dus een breed netwerk aan vrijwilligers in Oosterzele. Een 70-tal personen waren betrokken bij het proces door deel uit te maken van de werkgroepen, door het geïnventariseerde materiaal in te voeren of door illustratief beeldmateriaal te verzamelen.

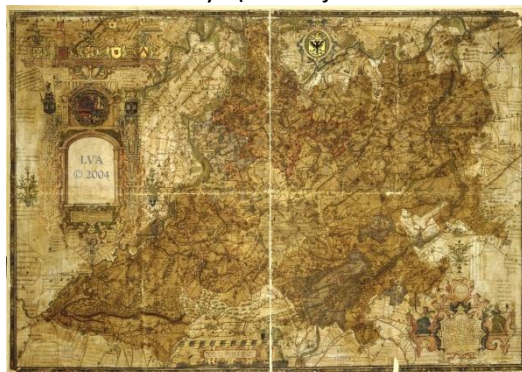
De erfgoedcel beschikt op die manier over een grote vrijwilligerspool die ook voor andere projecten inzetbaar zijn. De erfgoedcel ondersteunde en coördineerde het productieproces van het boek. Op 9 december werd het woordenboek voorgesteld aan het publiek in de bibliotheek van Scheldewindeke.

De gehanteerde werkmethode voor het verzamelen van het materiaal zal als goede praktijkvoorbeeld in een workshop voorgesteld worden door Variaties vzw op de vierde Vlaamse dialectendag in Aalter op 17/03/2012.

2.2.3 Digitalisering en beschrijving kaart Land Van Aalst¹

De kaart van het voormalige Land van Aalst van J. Lecler (1784) is een uniek stuk van grote betekenis voor de gehele regio tussen Dender en Schelde. De uitzonderlijke grote kadasterkaart (2,21 bij 3,03 meter) geeft een uiterst gedetailleerd beeld van het oude Graafschap van voor de Franse revolutie en van de aangrenzende kasselrijen en "landen". De kaart is een bijzonder waardevolle historische bron die zowel natuurlijke elementen (bossen, akkers, rivieren, etc.) als menselijke elementen (steden, kerken, abdijen, kastelen, huizen, hoeven, molens, justitieplaatsen en wegen) bevat. Daarnaast is de kaart ook een prachtig kunstwerk dat versierd werd met cartouches in renaissancestijl. De Gentse landmeter Lecler tekende de kaart naar een origineel van Jacques Horenbault uit 1612 (zie <http://users.telenet.be/peter.de.clercq/horenbault1.html>).

De kaart van het voormalige Land van Aalst wordt bewaard in 't Gasthuys (stedelijk museum van de stad Aalst) en is een van de belangrijkste stukken uit de collectie. De erfgoedcel Aalst beoogt om het kunstwerk optimaal te restaureren en te conserveren. Tegelijkertijd wil de erfgoedcel Aalst de kaart publieksgericht ontsluiten en tevens als hefboom gebruiken voor intergemeentelijke samenwerking tussen de huidige steden en gemeenten die op de kaart van het voormalige Land van Aalst worden afgebeeld. Digitale ontsluiting via een webapplicatie laat toe om het zeer gedetailleerde kunstwerk als unieke historische bron te ontsluiten voor een breed publiek. Dit project biedt ook de opportuniteit voor samenwerking en afstemming

¹ Met dank aan de erfgoedcel Aalst voor de tekst van dit onderdeel van het verslag.

zowel met andere steden en gemeenten als met de provincie Oost-Vlaanderen, het streekoverleg Zuid-Oost Vlaanderen en het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed.

Voor de inhoudelijke ontsluiting als historische bron wil de erfgoedcel Aalst beroep doen op heemkundigen uit de regio. De concrete aansturing van deze heemkundigen wordt beoogd door middel van een opdeling van de regio in 4 zones. In elke zone werd een trekker met centrumfunctie gevraagd om de heemkundigen in het respectievelijke hinterland aan te spreken en te coördineren. Meer bepaald speelde naast de erfgoedcel Aalst ook de erfgoedcel Viersprong Land van Rode, de stad Geraardsbergen en de stad Oudenaarde een trekkersrol.

Aan de erfgoedcel Viersprong Land van Rode werd het engagement gevraagd om de heemkundigen uit de toebedeelde zone (regio Zottegem, Gavere, Melle, Merelbeke, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem) uit te nodigen en te stimuleren om samen te werken aan de inhoudelijke ontsluiting van de kaart en om de oplevering van de gegevens te coördineren. Het project startte in het najaar van 2011 en loopt verder in 2012.

Een eerste overleg in het kader van de beschrijving van de elementen vond plaats op 8/09 in Aalst. Raf de Mey, coördinator van de erfgoedcel Aalst kwam het project toelichten aan de heemkundigen op 8/11 in het erfgoedhuis.

2.3. Naar aanleiding van projecten die de erfgoedcel ondersteunt

2.3.1. Academische zitting Balegemse duivensport.

De landelijke Gilde Balegem vierde in 2011 de officiële viering van 15 jaar Duivenmarkt Balegem. Voorafgaand aan de jubileumeditie werd op 28/02 een academische zitting georganiseerd rond de figuur van em. prof. Georges Van Grembergen (1912-2007), voormalig directeur van het Laboratorium voor Zoöfysiologie, Balegemnaar en duivenexpert.

Deze academische zitting werd inhoudelijk en financieel ondersteund door de erfgoedcel.

2.4 Erfgoededucatie

2.4.1. De markt van mij

Jaarlijks vindt op 11 en 12 november de winterjaarmarkt plaats in Sint-Lievens-Houtem. De jaarmarkt is vandaag de laatste grote vee – en paardenmarkt in openlucht in Vlaanderen. In november 2010 verwerfde de jaarmarkt een plaats op de representatieve lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid van UNESCO.

De Markt van Mij is een initiatief van de gemeente Sint-Lievens-Houtem. Het is een educatief project dat de cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem in samenwerking met Moos vzw en de erfgoedcel uitwerkte. De cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem en vijf Houtemse basisscholen engageerden zich om een (school)jaar lang rond het thema van de Jaarmarkt te werken. 'De Markt van Mij' laat

kinderen de jaarmarkt ontdekken via een belevingsproject in klasverband. Via een creatief leerproces en het gebruik van diverse multimedia beoogde het project de bewustwording van een stukje waardevol cultureel erfgoed in de buurt van de school. De blog www.demarktvanmij.be verzamelt de resultaten van de deelnemende klassen.

Wekelijks wordt een 'Vraag van de week' of een 'Wist je dat...' gepubliceerd over de traditie van de Houtem Jaarmarkt. In klasverband gaan de leerlingen op zoek naar het juiste antwoord. De cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem werkte samen met Mooss vzw als educatieve partner, de erfgoedcel als inhoudelijke en financiële partner en Heemkunde Vlaanderen voor de technische ondersteuning. Mooss vzw werkte het concept mee uit en ontwierp de lesboekjes voor de leerkrachten. Die bundelden een aantal opdrachten die in klasverband uitgevoerd konden worden: van het maken tot een animatiefilmpje over Houtem jaarmarkt tot het herschrijven van een oud krantenartikel. Mooss vzw ontwikkelde ook een fris projectlogo en een button. De leerlingen toonden via de button aan dat ze deel uitmaken van het project de Markt van Mij en zorgen zo mee voor een grotere zichtbaarheid van het project binnen en buiten de school. Heemkunde Vlaanderen bood technische ondersteuning en ontwikkelde de blog in de stijl van het projectlogo. Bij het afsluiten van het project (in 2012) wordt met Heemkunde Vlaanderen ook een traject uitgewerkt rond het 'archiveren' van de content van de blog.

Het project werd opgevolgd door een stuurgroep die maandelijks vergadert. De stuurgroep wordt aangestuurd door de cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem. De gemeentelijke archivaris en de erfgoedcel zijn vaste leden van deze stuurgroep. Bij gelegenheid wordt de stuurgroep uitgebreid met de jeugddienst, Mooss vzw of Heemkunde Vlaanderen. De cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem communiceert de beslissingen van de stuurgroep naar de directies van de deelnemende scholen en de leerkrachten. De stuurgroep kwam in 2011 vier keer samen: op 2/05, 5/10, 24/10, 5/12. Op 10/05 werd het project aan de directies van de scholen voorgesteld. Het project loopt tijdens het schooljaar 2011-2012.

Naast de financiering van de erfgoedcel Viersprong Land van Rode, kon elke deelnemende school rekenen op een Dynamo3 - projectsubsidie van de CANON cultuurcel van 1.500 euro per school. Deze middelen worden door de scholen benut om de workshops die door Mooss vzw gegeven worden in de verschillende klassen te bekostigen.

De erfgoedcel Viersprong Land van Rode stelde het project voor op de Dynamodagen van de CANON cultuurcel en de cultuurdienst van Sint-Lievens-Houtem deed dit op de e-culture fair in Hasselt (zie ook 1.1.7. markten en beurzen).

3. Ondersteuningsbeleid

3.1. Subsidiereglement

Sinds juli 2011 heeft de erfgoedcel een reglement opgesteld voor de subsidiëring van cultureel-erfgoedprojecten. Voor 2011 werd 16.000 euro vrijgemaakt voor de toekenning van subsidies. Subsidieaanvragen werden ingediend voor 15 november. Uiteindelijk kreeg de erfgoedcel 7 subsidieaanvragen binnen.

De adviescommissie adviseert de Raad van Bestuur m.b.t. de toekenning van de subsidies. De Raad van Bestuur beslist over de uiteindelijke toekenning van de bedragen.

De adviescommissie werd samengesteld uit drie personen die gekozen werden omwille van hun expertise m.b.t. lokale projecten en de werking van erfgoedverenigingen. De erfgoedcel maakt deel uit van de commissie maar heeft geen stem. Zij geeft evenwel duiding bij de projecten indien nodig. De samenstelling van de commissie is als volgt: Ivan Raes, Martine Pieteraerens, Hanne Couckuyt, de erfgoedcel (secretaris).

Na goedkeuring door de Raad van Bestuur wordt een eerste schijf van 60% van de middelen op de rekening van de aanvrager gestort. De erfgoedcel adviseert waar nodig en volgt de projecten verder op.

Na afloop van het project dient de aanvrager een evaluatie van het project in, evenals een gedetailleerde afrekening met bewijsstukken. Na controle wordt de resterende 40% van de subsidie uitgekeerd.

Uiteindelijk werden van de 7 aanvragen 5 aanvragen gehonoreerd:

- Sportraad Sint-Lievens-Houtem - Onze helden in de sport
- De Muntenaar - Reuzenmeifeest
- Erfgoed Melsen - Erfgoedproject: Bunkergordel Bruggenhoofd Gent
- Davidsfonds Sint-Lievens-Houtem – 40 jaar Davidsfonds Vlierzele
- Gijzels Genootschap – Erfgoedproject: ‘Slechts 3 dagen hadden de kanonnen gedonderd.’

3.2 Uitleendienst

In 2011 werden een beamer, een digitaal foto toestel en een digitaal opnametoestel voor geluid aangekocht. Dit materiaal kan ten alle tijde uitgeleend worden door de regionale erfgoedactoren.

4. Erfgoedzorg

4.1 Erfgoeddepot Merelbeke

Bij gebrek aan ruimte in Merelbeke, werd de archeologische collectie van de gemeente Merelbeke ondergebracht in het gemeentelijk museum van Melle. De erfgoedcommissie van Merelbeke vroeg reeds meerdere malen aan de gemeente om een ruimte ter beschikking te stellen om er waardevolle schenkingen in onder te brengen. Die moesten in het verleden geweigerd worden wegens geen plaats om ze te bewaren. De gemeente Merelbeke geeft een ruimte in het voormalige postgebouw in bruikleen aan de erfgoedcommissie. In diezelfde ruimte zou dan ook de archeologische collectie, die zich nu in Melle bevindt kunnen bewaard worden.

Op 8/11 bracht de erfgoedcel, samen met de provincie Oost-Vlaanderen en de gemeente Merelbeke een bezoek aan de archeologische collectie (i.c. menselijke resten) van het gemeentelijk museum Melle en aan de in te richten ruimte. De erfgoedcel en de provincie Oost-Vlaanderen formuleerden een aantal adviezen i.v.m. de inrichting van het depot, de samenstelling van de erfgoedcollectie en de ontsluiting ervan. De erfgoedcel, de museumconsulenten en de depotmedewerker van provincie Oost-Vlaanderen kwamen op 21/11 nogmaals samen i.k.v. de afstemming van de adviezen. Dit traject loopt verder in 2012.

4.2 Vorbereidend gesprek verhuis gemeentemuseum Melle

Het gemeentelijk museum Melle verhuist (ten vroegste in 2014) van het oude gemeentehuis naar het voormalig stationsgebouw van Melle. De gemeente heeft het stationsgebouw in erfpacht gekregen en speelt met de idee om het gemeentelijk museum daar in de toekomst onder te brengen. Dit vereist een aantal structurele aanpassingen aan het stationsgebouw (i.k.v. het correct onderbrengen van de huidige collectie op vlak van beheer en behoud) dat nu niet toegankelijk is en volledig gerenoveerd moet worden. De gemeente Melle vroeg hierbij advies aan de provincie Oost-Vlaanderen en de erfgoedcel. Na het overleg werd een bezoek gebracht aan het voormalig stationsgebouw van Melle waar de collectie ondergebracht zal worden. De erfgoedcel zal dit traject mee blijven opvolgen tot de eigenlijke verhuis van het gemeentelijk museum Melle.

4.3 Inventarisatie en ontsluiten religieus cultureel erfgoed

Via de provincie Oost-Vlaanderen vernam de erfgoedcel dat er nog tal van kerkfabrieken waren die het religieus cultureel erfgoed in hun bezit nog niet geïnventariseerd hadden, ondanks de verplichting om die inventaris bij hun jaarrekening te voegen. Diegenen die dat wel hadden gedaan hadden die inventaris zelden ingevoerd in de CRKC-databank. De erfgoedcel wilde mee het religieus cultureel erfgoed van de regio in kaart brengen en ontsluiten via de CRKC-databank.

Op 28/02 nodigde de erfgoedcel de voorzitters van de 21 kerkraden uit voor een info-avond m.b.t. de inventarisatie van het religieus cultureel erfgoed. Aan de voorzitters werd gevraagd om binnen de kerkraad een collectiebeheerder aan te duiden (voor zover dat nog niet gebeurd was) die de inventarisatie voor zijn/haar rekening kon nemen en de collectie in de CRKC-databank kon invoeren.

Bert Van der Veken, consultant bij de Provincie Oost-Vlaanderen lichtte toe wat er precies verwacht werd. De Provincie Oost-Vlaanderen richtte i.s.m. de erfgoedcel op 16/06 een vorming in m.b.t. de inventarisatie van het religieus cultureel erfgoed. Negen collectiebeheerders volgden de opleiding, andere collectiebeheerders gingen verder met de invoer.

Eind 2011 waren 1900 objecten uit de regio in de databank ingevoerd. Via de website www.religieuserfgoed.be worden de objecten ontsloten voor het publiek.

Dit traject loopt verder door in 2012. In navolging hiervan zal de erfgoedcel op initiatief van de Stichting Open kerken en met medewerking van de erfgoedcel Waasland en de provincie Oost-Vlaanderen meewerken aan een studiedag. In 2011 werd hierover tweemaal overlegd: op 30/6 en 30/11.

5. De erfgoedcel als knooppunt van kennis- en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking

5.1 Uitbouw van de erfgoedgemeenschappen

De cultureel-erfgoedwerking in het Land Van Rode stoelt hoofdzakelijk op de inzet van vrijwilligers, wat een specifieke aanpak vraagt. Er zijn weinig professionele spelers maar des te meer kleinschalige erfgoedactoren. Om overbevraging van steeds dezelfde vrijwilligers te voorkomen richt de erfgoedcel werkgroepen op per project. Dit levert niet alleen een enthousiast team van experts op maar daarnaast vervult de erfgoedcel daarmee ook een gemeenschapsvormende rol.

De volgende werkgroepen werden in 2011 opgericht:

- Oosterzeels dialectgenootschap: een 60-tal vrijwilligers uit Oosterzele en deelgemeenten werkten gedurende vier jaar mee aan het Oosterzeels dialectwoordenboek. In 2011 kwamen ze maandelijks samen.

(zie ook 2.2.2 Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten)

- werkgroep Kaart Land Van Aalst: een werkgroep bestaande uit heemkundigen van de regio. Ter voorbereiding van het traject beschrijving en digitalisering van de kaart Land Van Aalst kwam de werkgroep de eerste keer samen op 8/11. Voor dit project werden ook heemkundigen van buiten de regio aangesproken. Zo stapte de heemkundige kring van Zottegem bijvoorbeeld mee in dit verhaal. (zie ook 2.2.3 digitalisering en ontsluiting kaart Land van Aalst)

- werkgroep inventaris religieus cultureel erfgoed: collectiebeheerders en/of voorzitters van de lokale kerkfabrieken kwamen twee keer samen in het kader van de inventarisatie van het religieus cultureel erfgoed: op 28/02 en op 16/02

(zie ook 4.3. inventarisatie religieus cultureel erfgoed)

5.2 Reflectiegroep

De reflectiegroep werd opgericht om de erfgoedcel te ondersteunen en de inhoudelijke draagkracht te vergroten. Aangezien de reflectiegroep grotendeels is samengesteld uit lokale erfgoedactoren fungeert deze groep soms ook als overlegorgaan voor samenwerking rond bepaalde thema's.

5.3 Vorming

De erfgoedcel organiseerde volgende vormingsinitiatieven in 2011:

1. Projectsubsidiedossiers schrijven door Ellen Vandenplas op 8/9 en 12/9: 7 deelnemers. Vorming werd georganiseerd naar aanleiding van de publicatie van het projectsubsidierglement van de erfgoedcel.

2. Inventarisatie religieus cultureel erfgoed en invoer in de CRKC-databank door Bert Vanderveken van Provincie Oost-Vlaanderen: deelname van 10 collectiebeheerders van kerkfabrieken in het Land Van Rode

De opleiding invoeren in de Uit-databank i.s.m. Vorming Plus werd afgelast wegens onvoldoende inschrijvingen.

5.4. Deelname aan bovenlokale en regionale overlegstructuren

5.4.1 Op regionaal niveau

Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg

Sinds 2006 bestaat een structureel overleg tussen de provincie Oost-Vlaanderen en de Oost-Vlaamse erfgoedcellen Gent, Waasland, Meetjesland, Aalst en Viersprong Land Van Rode.

In 2011 vond het Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg twee keer plaats.

Op 24/03 stonden volgende punten op de agenda: erfgoedbanken Waasland en Meetjesland, depotbeleid, vormingsaanbod 2012, overleg immaterieel erfgoed en musea, planlastdecreet en staats Hervorming. De bijeenkomst van 5/10 stond in het teken van het depotbeleid, het vormingsaanbod 2012, de afstemming van de erfgoedbanken en Move, de actieplannen voor 2012.

Stuurgroep Yesterday

Yesterday is een multimediaal project, dat streekgeschiedenis brengt van de 20ste eeuw in Zuid-Oost-Vlaanderen. De werkingsgelden van het project komen vooral van Europa, de Vlaamse Overheid, en de provincie Oost-Vlaanderen (Leader Vlaamse Ardennen en AS3).

AVS is hoofdpromotor van dit project. Er wordt samengewerkt met TV Oost, het weekblad De Beiaard, en zes lokale radio's.

De erfgoedcel maakt deel uit van de stuurgroep en geeft inhoudelijke ondersteuning bij het project. De stuurgroep kwam eenmaal samen in 2011.

3.4.2 Op Vlaams niveau

COP Beleid²

De collegagroep beleid kwam drie keer samen in 2011. Op de agenda:

- 22 februari 2011: de visienota immaterieel erfgoed werd besproken met het Agentschap Kunsten en Erfgoed, de initiatieven en plannen rond 100 jaar Grote Oorlog werden voor een eerste keer opgesteld en het Groenboek interne staats hervorming werd onderling besproken.
- 24 mei 2011: de collegagroep boog zich over de heroriëntatie van het Brusseloverleg en de tekst van het Agentschap over de verhouding tussen geschiedenis en cultureel-erfgoedwerking. Er werd teruggekoppeld over lopende trajecten rond Gemene Geschiedenis, Immateriaal Cultureel Erfgoed (ICE) en Erfgoedmakelaardij.

² Met dank aan de erfgoedcel Kortrijk voor dit onderdeel van het verslag

- 21 september 2011: de collegagroep besprak de mogelijke krijtlijnen van het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet in opmaak en bereidde de Speakers Corner van 4 oktober met steunpunt FARO voor. Er werd informatie uitgewisseld met betrekking tot het protocol van akkoord over de uitbouw van een complementair cultureel-erfgoedbeleid, de beleids- en beheerscyclus, het nieuwe onroerend erfgoeddecreet in opmaak en het depotbeleid op provinciaal niveau. Resonant, expertisecentrum voor muzikaal erfgoed, kwam zijn werking voorstellen.

COP Communicatie³

De collegagroep COP communicatie kwam driemaal samen in 2011. Op de eerste bijeenkomst werd gediscussieerd over de verdere invulling van deze collegagroep. De erfgoedcellen blijven het belangrijk vinden een tweetal keer per jaar samen te komen om gemeenschappelijke communicatieve vraagstukken te behandelen. De tweede bijeenkomst focuste op sectorcommunicatie, de voorstelling van een nieuwe tool rond adresbeheer in exopera en mediapartnerships. De laatste sessie werd volledig besteed aan een opleiding over Google Analytics. Daarnaast blijft de werking van de erfgoedcellen-websites een vast agendapunt op elke sessie.

COP Digiprojecten⁴

Tijdens de verschillende overlegmomenten werd er teruggekoppeld over de diverse ontwikkelingen op het vlak van digitalisering en standaarden (Cometa-model, project CEST). In de tweede helft van het jaar was er een plaatsbezoek aan het pas geopende MAS om de digitale toepassingen te bekijken. Verder werd ook beslist om, in navolging van het ICE-traject, het item documenteren op te nemen bij deze collegagroep (onder de naam digidoc).

Themadag erfgoedcellen⁵

Op 8 december 2011 was er voor en door cultureel-erfgoedcellen de themadag: 'erfgoedcellen versus duurzaamheid.' De COP Digi stond in voor de organisatie.

De centrale vragen waren: wat betekent duurzaamheid? Hoe kunnen we vanuit een erfgoedconvenantswerking hierop inspelen? Wat kan een erfgoedcel doen om op economisch, ecologisch en sociaal vlak duurzaam te zijn?

Keynotespreker was Low Impact Man Steven Vromman met 'duurzaamheid en transitie'.

Daarna waren er verschillende sessies met praktijkvoorbeelden en ruimte voor discussie:

- Duurzame tentoonstellingen (Kringloopexpo)
- Green computing (FARO)
- Alternatieve financieringsvormen (FARO – Week van de Smaak)
- Erfgoedbanken en sociale media (Marketing en Cultuur)

Deze themadag zorgde voor een vernieuwende link tussen duurzaamheid en de erfgoedsector en heeft de erfgoedcellen aan het denken en aan het werk gezet.

ICE-reflectietraject

FARO, Volkskunde Vlaanderen, het Firmament en Tapis Plein starten in 2011 een reflectietraject met de erfgoedcellen over immaterieel cultureel erfgoed. Het doel van dit reflectietraject is o.m.

³ Met dank aan de erfgoedcel Brugge voor de tekst voor dit onderdeel van het verslag.

⁴ Met dank aan de erfgoedcel TERF voor de tekst voor dit onderdeel van het verslag.

⁵ Met dank voor de erfgoedcel CO7 voor de tekst voor dit onderdeel van het verslag.

van gedachten te wisselen en ervaringen uit te wisselen over de manier waarop erfgoedcellen (kunnen) inspelen op de recente ontwikkelingen rond immaterieel cultureel erfgoed. Welke plannen hebben erfgoedcellen rond ICE? Hoe zien zij hun 'ondersteunende en begeleidende rol'? Welke knelpunten ervaren de erfgoedcellen om die rol op zich te kunnen nemen? En welke opportuniteiten stellen zich?

Binnen dit traject werden vier werkgroepen opgericht die zich bogen over een problematiek: inventariseren/educatie/rol van de erfgoedcellen en internationale samenwerking. Dit traject wordt verder gezet in 2012.

Overleg met convenants en VVSG

Tijdens het overleg tussen de convenants en de VVSG kwamen heel wat onderwerpen aan bod die te maken hadden met de evoluties op bestuurlijk niveau. Zo kwamen o.m. het witboek, het planlastdecreet, het cultureel-erfgoeddecreet en aan bod.

De samenkomsten vonden plaats op 28 april en 25 mei.

Brusseloverleg/Speakers corner

Op 11/05 vond het Brusseloverleg plaats. Volgende thema's stonden op het programma : planlast en witboek (infomoment door Wouter Van Dooren), mogelijke samenwerking met externe partners (Vlaamse erfgoedbibliotheek en Kerkwerk multicultureel samenleven), de verhouding tussen het traject gemene geschiedenis en de handleiding uitgegeven door Agentschap Kunsten en Erfgoed en de stand van zaken vanuit de werkgroep auteursrecht en cultureel erfgoed.

FARO stelde voor om op termijn het Brusseloverleg te heroriënteren. Het Brusseloverleg was ontstaan als een overleg tussen het steunpunt, het agentschap en de enkele erfgoedcellen die er aanvankelijk waren. Ondertussen zijn ook enkele omstandigheden veranderd het aantal erfgoedcellen is sterk gestegen, het agentschap nam niet meer structureel deel aan het Brusseloverleg en er waren ondertussen een aantal overlegstructuren bijgekomen, zoals de collegagroepen, de themadagen en het overleg vanuit de VVSG. De eerste Speakers 'corner ging door op 14/10. Volgende agendapunten werden besproken: COMETA-model, Project Barnum (EGC TERF), gemene geschiedenis, ICE-reflectietraject, vormingsnaden, cultureel erfgoed in tijden van planlast, digitaal omgevingsboek (Mijn-Erfgoed), kinderen in bezet gebied (Kortrijk en TERF), de namenlijst (CO7).

Ontmoetingsdag erfgoedcellen

Op 18/11 kwamen de erfgoedcellen samen op de jaarlijkse ontmoetingsdag die plaats vond in het STAM. De ontmoetingsdag is eerder een informeel trefmoment waarin van gedachte kan gewisseld worden en waar een erfgoedcel een deel van haar werking aan de andere erfgoedcellen voorstelt.

Het programma zag er als volgt uit:

- Onthaal
- Rondleiding in vast circuit 'Het verhaal van Gent' + verhaal achter de schermen + ruimte voor vragen
- vrij bezoek aan STAM incl. de tijdelijke tentoonstellingen Liber Floridus, de wereld in een boek/ Edmond Sacré, portret van een stad.

5.5 Helpdeskfunctie

Vooraf na de verspreiding van de eerste editie van de krant van 't Rhodeland steeg het aantal vragen dat de erfgoedcel per mail en per telefoon kreeg. Er werd telkens werk van gemaakt om de vragen zo snel en nauwkeurig mogelijk te beantwoorden. Indien niet onmiddellijk een antwoord werd gevonden op de vraag werd doorverwezen naar hier toe bevoegde instanties/verenigingen of personen met de nodige expertise.

5.6 Vorming van de erfgoedcoördinatoren

Elisa	Ans
Studiedag Vrijwilligers i/d erfgoedsector - FARO 25/1	Studiedag Vrijwilligers i/d erfgoedsector -FARO 25/1
Opleiding erfgoedwerker - FARO 17/02, 24/03, 27/05, 24/06	Studiedag beleidsplanning (14/01, 1/03) -FARO
ICE-breker: Het maken en gebruiken van inventarissen als onderdeel van het borgen van immaterieel cultureel erfgoed - FARO 28/02/2011	ICE-breker: Het maken en gebruiken van inventarissen als onderdeel van het borgen van immaterieel cultureel erfgoed - FARO 28/02/2011
Opleiding intranet, CMS en website bij Digital Mind, Poperinge 10/03	Opleiding intranet, CMS en website bij Digital Mind, Poperinge 10/03
Studiedag: de basics van informatiebeheer - FARO 26/04	Opleiding: in kaart brengen en analyseren van netwerken - FARO 16/03
Studiedag auteursrechten - FARO 14/06	Studiedag: de basics van informatiebeheer - FARO 26/04
Studiedag digitaliseren van documenten - FARO 13/10-27/10	Studiedag: erfgoed uit de omgeving van de school- Arteveldehogeschool, Gent 14/09
Train the trainer mondelinge geschiedenis - FARO 19/10 – 23/11	Infosessie Erfgoeddag Oost-Vlaanderen – Opera, Gent 12/10
Workshop Collective Access - FARO 29/11	Studiedag digitaliseren van documenten - FARO 13/10-27/10

6. Communicatie

6.1 Ontwikkeling huisstijl

In 2011 werd voor de erfgoedcel een huisstijl ontwikkeld die toegepast werd op verschillende dragers (briefpapier, enveloppen, groetenkaarten, banner en vlag, website, nieuwsbrief ...) en zorgde voor de herkenbaarheid van de erfgoedcel.

6.2 Website, nieuwsbrief, sociale media

Op 29 april 2011 ging de website van de erfgoedcel online en werd de eerste nieuwsbrief verstuurd. Op de portaalsite www.erfgoedcelviersprong.be kunnen zowel de erfgoedsector als het publiek terecht voor informatie.

De website werd vanaf mei 2011 2021 keer bezocht. De gemiddelde bezoeker bleef 2,28 minuten op de website en bekeek 4,26 pagina's/bezoek.

Een extra editie van de nieuwsbrief werd verspreid op 1 mei in het kader van de aankondiging van de georganiseerde activiteiten rond Erfgoeddag.

De daaropvolgende nieuwsbrieven werden gemiddeld zeswekelijks verstuurd: op 9/06, 20/07, 14/09, 17/10, 8/11 en 19/12.

Eind 2011 waren ongeveer 450 personen geabonneerd op de nieuwsbrief. Na het verschijnen van een nieuwsbrief was er telkens een duidelijk merkbare stijging in het gebruik van de website.

Sinds 2011 heeft de erfgoedcel haar eigen facebookpagina. Er worden regelmatig activiteiten, evenementen, nieuwsberichten, studiedagen of activiteiten aangekondigd zowel van de erfgoedcel als van het (brede) erfgoedveld. De erfgoedcel houdt zo de vinger aan de pols bij nieuwe web 2.0 – ontwikkelingen.

6.3 Adresbestand

De erfgoedcel investeerde in de aanleg van een adresbestand van erfgoedorganisaties, erfgoedliefhebbers, vrijwilligers en geïnteresseerden. Op het einde van 2011 kende dit bestand een 500-tal adressen.

6.4 De krant van 't Rhodeland

De krant van 't Rhodeland verscheen begin oktober voor de eerste maal in alle brievenbussen van de inwoners van het Land Van Rode (26.000 bussen).

De krant informeert op een laagdrempelige manier over erfgoed, erfgoedwerking en erfgoedactiviteiten in de regio. Met de uitgave van de krant van 't Rhodeland streeft de erfgoedcel ernaar een laagdrempelig platform te bieden aan diverse erfgoedspelers (door bijvoorbeeld hun werking voor te stellen) en een bewustzijn van het publiek te creëren voor het regionale erfgoed.

Kort na het verschijnen van de eerste editie van de krant 't Rhodeland kreeg de erfgoedcel beduidend meer vragen van het publiek en reacties

van het erfgoedveld.

6.5 Markten en beurzen

Door haar aanwezigheid op markten en beurzen wil de erfgoedcel het maatschappelijk draagvlak voor cultureel erfgoed vergroten.

Zo was de erfgoedcel uitgenodigd in het Warandepark in Brussel voor de 21 juli-viering, meer bepaald voor de evocatie van Houtem jaarmarkt (dat sinds 2010 op de lijst van immaterieel erfgoed van de mensheid werd opgenomen). De erfgoedcel maakte van de gelegenheid gebruik om er haar werking te promoten.

Daarnaast nam de erfgoedcel ook deel aan de cultuurmarkt van Gent op 17 september. De stand werd bevolkt door de erfgoedcoördinatoren die de werking van de erfgoedcel toelichtten. Divers publicaties en folders over het cultureel erfgoed en de werking van cultureel erfgoedverenigingen waren op de stand te verkrijgen.

Het aantal abonnees op de nieuwsbrief verhoogde aanzienlijk na de aanwezigheid van de erfgoedcel op de cultuurmarkt.

De erfgoedcel had op 9/11 een eigen stand rond het project 'De Markt van Mij' op de praktijkmarkt van de Dynamodagen van de Canon Cultuurcel in het KASK in Gent. De andere standhouders bestonden uit andere verenigingen, scholen, educatieve professionals ...

De erfgoedcel trad er in dialoog met een publiek dat hoofdzakelijk uit de onderwijssector kwam.

'De Markt van Mij' was daarnaast ook vertegenwoordigd op de e-culture fair op 16 en 17/11 in Hasselt. Deze beurs was een showcase van e-cultuurprojecten voor en door makers, onderzoekers en creatieve ondernemers die samenwerken op het raakvlak van cultuur, (media)technologie, onderzoek en creatieve industrie.

7. Administratieve taken

De erfgoedcoördinatoren stonden vanaf het begin ook in voor **de administratieve ondersteuning van de erfgoedcel**. Dit omvatte o.a. de aankoop van kantoormaterialen en een gedeeltelijk financieel beheer (betalen en uitschrijven van facturen, contacten met boekhouding en controle van boekhouding, contacten met revisor). De personeelsadministratie gebeurde ook gedeeltelijk door de erfgoedcel (contacten met weddecentrale, aanpassen van verzekeringspolissen ...)

Rekening houdend met de input en de informatie verzameld tijdens de ronde van het Land Van Rode kon er in het najaar werk gemaakt worden van een **actieplan 2012 met begroting** dat ter goedkeuring werd voorgelegd aan de reflectiegroep en goedgekeurd werd op 23/11 door de Raad van Bestuur.

In het voorjaar van 2011 werd het **jaarverslag 2010** met bijhorende toelichting opgesteld dat eind maart 2010 werd ingediend. Gezien de quasi inactiviteit van de erfgoedcel in 2010 (het personeel van de erfgoedcel was pas in dienst vanaf januari 2011) bleef het jaarverslag 2010 eerder beperkt van omvang.

De **aanwervingsprocedure voor een tijdelijke projectmedewerker** (voor de duur van twee jaar met ingang van 1 februari 2012) werd door de erfgoedcoördinatoren aangestuurd (opmaak vacature, samenstelling en bijeenkomst jury, selectieprocedure, aanwerving ...).

8. Erfgoedcel Viersprong Land van Rode in de pers

De erfgoedcel Viersprong Land van Rode kwam 27 keer in de pers (zie tabel).

<i>Datum</i>	<i>Krant</i>	<i>Titel</i>
13 januari 2011	Het Laatste Nieuws	Een blik achter het kloosterleven
5 februari 2011	Het Laatste Nieuws	Elisa en Ans waken over het erfgoed
8 februari 2011	Het Nieuwsblad	Twee dames coördineren erfgoed Land van Rode
16 februari 2011	Passe Partout	Erfgoedcoördinatoren aan de slag
Maart 2011	Melina – infoblad Melle	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode stelt zichzelf voor
April 2011	De Beiaard	In teken van armoede
April 2011	Ons Gemeente – infoblad Oosterzele	Erfgoeddag 2011 – Armoe Troef
27 april 2011	Metro – Nederlandstalig	Arme treinreizigers
27 april 2011	Metro - Franstalig	Pauvres navetteurs
29 april 2011	De Standaard	Nood maakt vindingrijk
30 april 2011	Het Laatste Nieuws	Armoe troef op Erfgoeddag
30 april 2011	Het Nieuwsblad	Armoede en de vlucht voor de armoede
17 mei 2011	Het Nieuwsblad	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode is online
19 mei 2011	Het Nieuwsblad	Nieuwe website voor erfgoedcel Viersprong Land van Rode
21 mei 2011	Het Laatste Nieuws	Erfgoedcel heeft nieuwe website
1 juni 2011	De Streekkrant	Erfgoedcel op het web
13 oktober 2011	Het Nieuwsblad	Schoolproject moet toekomst jaarmarkt veiligstellen
14 oktober 2011	Het Laatste Nieuws	Leerlingen werken rond winterjaarmarkt
17 oktober 2011	Het Nieuwsblad	Intekenen op het Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten
27 oktober 2011	Het Nieuwsblad	Gemeenteraad december in Oosterzeelse dialecten
29 oktober 2011	Het Nieuwsblad	Dialect verplicht op gemeenteraad
7 november 2011	Het Laatste Nieuws	Gemeenteraad in dialect
17 november 2011	Het Nieuwsblad	Van kelderkursens en gendarmenzweet
17 november 2011	Het Laatste Nieuws	Woordenboek verklaart Oosterzeelse dialecten
2 december 2011	Landskouterse Post	Dialectenboek
15 december 2011	Het Laatste Nieuws	Dialect vereeuwigd in woordenboek
16 december 2011	De Beiaard	Het woordenboek van de Oosterzeelse dialecten: een must voor elk gezin

Vlaamse Ardennen - Gentse Rand

Twee dames coördineren erfgoed Land Van Rode

08-02-2011

Pag. 54

Oosterzele/Melle/Merelbeke/Sint-Lievens-Houtem

Vorig jaar haalde Erfgoedcel Viersprong Land Van Rode -actief in Oosterzele, Melle, Merelbeke en Sint-Lievens-Houtem- een van de twee door de Vlaamse regering goedgekeurde cultureel-erfgoedconvenanten binnen. Concreet krijgt de projectvereniging tussen 2010 en 2014 200.000euro per jaar aan subsidies.

Contactpunt

Om na 2014 nog van de dotatie te kunnen genieten, moet de Viersprong de nodige verwezenlijkingen kunnen voorleggen op vlak van roerend en immaterieel erfgoed. Daarvoor werden met Ans Van de Cotte, die een master in de vergelijkende moderne letterkunde heeft, en kunsthistorica Elisa De Puyseleyn twee voltijdse erfgoedcoördinatoren aangetrokken. De Gentse dames zijn het contactpunt voor alles wat met erfgoed te maken heeft in de vier gemeentes. Na een inlooperperiode zullen zij ook meewerken aan het Oosterzeels dialectenwoordenboek door professor Taeldeman, een boek over de geschiedenis van de sierbloemteelt in Melle in goede banen leiden, een inventaris van het religieus erfgoed opstellen en een tijdschrift en nieuwsbrief voor Viersprong Land van Rode uitwerken.

De dames zitten in het Moortseelse Erfgoedhuis, waar de Viersprong twee kamers huurt. (pdx)

dpw

© 2011 Corelio

Armoede en de vlucht voor de armoede

30-04-2011

Pag. 72

Naast Wetteren doet nog een resem gemeentes mee aan deze Erfgoeddag rond 'Armoede'. Wij zetten de evenementen op een rij.

In Kluisbergen kunt u tussen 14 en 18uur deelnemen aan de historische wandelzoektocht De Troeven van Zulzeke, een organisatie van Erfdeel Kluisbergen. De tocht vertrekt aan de Nedermolen, Pladutse 7, Melden, aan de grens met Zulzeke, en leidt u doorheen de typische gemeente, waarvan de geschiedenis gemakkelijk met armoede wordt geassocieerd. Terecht? Of heeft zo'n dorp ook troeven die we over het hoofd dreigen te zien? U ontdekt het op Erfgoeddag.

Erfgoedcel Viersprong-Land Van Rhode brengt in de stations van Balegem-Dorp, Scheldewindeke, Gontrode, Melle, Merelbeke en Sint-Lievens-Houtem een reeks Pendelportretten. Want ooit was de trein een middel om even de armoede te ontvluchten. De portretten tonen de treinpendelaars van toen en nu in beeld en woord en tonen wat ruim een eeuw later veranderd is. Aan de stations worden panelen geplaatst met telkens het verhaal van zes pendelaars.

In Oudenaarde zijn er drie initiatieven. In het Bisschopskwartier kunt u naar de tentoonstelling Armoede en bedelarij door de eeuwen heen. Om 10 en 14uur zijn er begeleide bezoeken. In De Pesthuisjes aan Abdij Maagdendale kunt u tussen 13 en 18uur luisteren naar verhalen over de zelfkant van onze maatschappij. In het Provinciaal Archeologisch Museum van Ename kunt u de workshop Middeleeuwse Striptease volgen of rondkuieren op de tentoonstelling De Kleren van Ename.

Zenuwcentrum van Erfgoeddag in Zottegem is de Ridderzaal van het Kasteel van Egmont. Daar kunt u om 10.30 en 15.30uur naar een monoloog over Jan De Lichte, gebracht door Danny Lamarcq. Aansluitend aan de 50 minuten durende voorstelling is er ook een tentoonstelling met publicaties en documenten over deze volksfiguur die een leven vol bulten en builen leed: van historisch onderzoek over romans tot zelfs stripverhalen. (pdx)

dpw

© 2011 Corelio

Metro – 27 april 2011

Arme treinreizigers!

© Collectie Ervot Beeld

Te zien op zondag 1 mei, Erfgoeddag, in de stations van Ballegem-Dorp, Scheldewindeke, Gentode, Nello, Merelbeke en op het marktplein van Sint-Lievens-Houtem. (B.D.W.). Maak gebruik van het weekendbiljet van NMBS om naar Erfgoeddag te gaan en geniet 50% korting op je heen- en terugreis.

Honderdduizenden pendelaars reizen dagelijks van en naar hun werk. De trein is een ideaal transportmiddel om te ontlasten en files te vermijden. Maar ooit was het anders.

In de 19e eeuw was reizen met de trein een manier om aan armoede te ontsnappen. Op zoek naar werk verliet men soms de geboortestreek om zich in de industriële centra aan te bieden als textielarbeider of mijnwerker. Zeker in tijden van economische crisis trok men te voet naar Gent, Noord-Frankrijk of de Waalse industriegebieden. De zogenaamde 'fosmannen' (mijnwerkers) en 'Fransmannen' verlieten soms maandenlang hun gezin en verbleven in logementshuizen.

Op het einde van de 19e eeuw kwam ook de traditionele landbouw onder druk te staan. Veel landbouwbedrijven waren in de loop van de 19e eeuw onder meer door het heersende erfrecht versnipperd tot kleine kluiterboerderijtjes. Wanneer

op het einde van de eeuw goedkoop Amerikaans graan en varkensvlees onze markten overspoelden, konden de slecht georganiseerde kleine boerderijtjes de concurrentie niet meer aan. De plattelandsbewoners waren verplicht zich aan te bieden als arbeider in de industriële centra om te overleven. Plattelandsvlucht drong. Om dit tegen te gaan maakte de overheid op het einde van de 19e eeuw snel werk van de uitbreiding van het openbaar vervoer. Daardoor was het niet langer nodig om voor langere tijd weg te gaan of zich te vestigen in de steden. Treinen en trams zorgden ervoor dat arbeiders vanuit de plattelandsgemeentes dagelijks konden pendelen. De zogenaamde 'werkmantreinen' vervoerden vele arbeiders heen en weer naar de fabrieken. Ze hadden er vaak een lange rit in erg oncomfortabele omstandigheden voor over.

Met de mini-tentoonstelling 'Pendelportretten' toont de erfgoedcel Viersprong Land

Van Rode met portretten van pendelaars van vroeger en nu in woord en beeld wat er ruim een eeuw later veranderd is. Op zondag 1 mei sta je voor een groot luxe-probleem: hoe kiezen uit meer dan 600 gratis activiteiten? Alle info vind je op www.erfgoeddag.be. Of neem een programmabrochure mee in de openbare bibliotheek en de 400 deelnemende organisaties. En met een Weekendbiljet spoor je overal heen!

SPOOR NAAR ERFGOEDDAG!

Met het NMBS-Weekendbiljet geniet je tijdens de weekends een korting van 50% op je heen-en-terugreis in 1e of 2e klas. Je bepaalt zelf de dag van de heenreis (op vrijdag vanaf 19u01, op zaterdag of op zondag) én je kiest wanneer je terugreist (op vrijdagavond, op zaterdag of op zondag tijdens hetzelfde weekend). Je koopt je biljet aan onze loketten of op www.nmbs.be; hier vind je tevens alle info over het productaanbod van NMBS.

Denderstreek

Erfgoedcel heeft nieuwe website

Eeckhout Frank

21-05-2011

Pag. 39

De Erfgoedcel Land van Rode die de gemeenten Sint-Lievens-Houtem, Merelbeke, Oosterzele en Melle omvat, heeft een nieuwe website.

Op www.erfgoedcelviersprong.be komen nieuwsgierigen alles te weten over het culturele erfgoed in het Land van Rode. De vier gemeenten sloten eerder ook een convenant over erfgoed. Op de website staat beschreven wat dat convenant precies allemaal inhoudt. Er is ook een overzicht op te zien van de nieuwtjes uit de erfgoedsector en van de projecten die nog op stapel staan.

Via de website kan iedereen ook inschrijven op de nieuwsbrief. De erfgoedcel is bereikbaar via info@4sprong.be.

(FEL)

© 2011 Het Laatste Nieuws

Schoolproject moet toekomst jaarmarkt veiligstellen

13-10-2011

Pag. 44

Met het erfgoedproject 'De Markt van Mij' wil Sint-Lievens-Houtem zijn jaarmarkt en de daaraan gekoppelde tradities beter bekendmaken bij de jeugd. Alle scholen van de gemeente hebben hun medewerking toegezegd. Herman Laneau

Sint-Lievens-Houtem

Wie Houtem zegt, denkt jaarmarkt. De landelijke gemeente heeft een duizendjarige marktraditie in het spoor van de legendarische heilige Livinus. De jaarlijkse massajaarmarkt in november is de enige overgebleven openluchtveemarkt in Vlaanderen en ze werd vorig jaar door de Unesco uitgeroepen tot werelderfgoed. 'Om de toekomst van deze traditie veilig te stellen, is het van groot belang dat de jeugd betrokken blijft bij dit gebeuren', zegt Houtems cultuurbeleidscoördinator Nele Buys die al maanden bezig is met de voorbereiding een groot sensibiliseringsproject. Ze kreeg de steun van educatieve projectbegeleider Moos, de regionale erfgoedcel Viersprong, de gemeente Sint-Lievens-Houtem en de Vlaamse overheid.

'Het project valt of staat met de medewerking van de lokale scholen', zegt Nele Buys 'Maar alle Houtemse scholen, Zonnevliet, Hofkouter, Sint-Jozefschool, Klim-Op en het Sint-Lievensinstituut, zijn al toegezegd. Vanaf deze maand werken leerlingen van het vierde, vijfde en zesde leerjaar intensief binnen het project. De rode draad is de internetblog www.demarktvanmij.be waar ze de resultaten van hun opzoeken en creativiteit kunnen plaatsen. Het is de bedoeling dat de kinderen in groepjes foto- en filmreportages maken, de gemeente intrekken om bij volwassenen en ouderen verhalen en ervaringen op te tekenen over de jaarmarkttraditie. Ze moeten ook te weten komen wat de jaarmarkt betekent voor de deelnemende boeren, de marktkramers, de cafés enzovoort. Er komen ook opdrachten op de jaarmarkt van 12 november zelf en het project wordt besloten op de jaarmarkteditie van 2012.'

Deelnemen aan het project kost de scholen niets. Integendeel, ze krijgen elk 1.500 euro voor hun werking en de beschikking over een begeleider. De kosten worden gedragen door de Vlaamse overheid en de Erfgoedcel Viersprong-Land van Rode.

Het project is momenteel aan het proefdraaien. Het antwoord op Vraag van de week: 'Waarom wordt de heilige Livinus met een tang afgebeeld?' werd al gevonden door enkele pientere leerlingen: 'omdat barbaren de tong van de heilige met een tang hadden uitgerukt'. Eerlijkheidshalve duikt ook de relativiteit van de heiligengeschiedenis op: de kinderen mogen zelf een heilige verzinnen die een goed figuur zou slaan als patroon van de markt.

Volg de evolutie van het project op www.marktvanmij.be

Denderstreek

Leerlingen werken rond winterjaarmarkt

Eeckhout Frank

14-10-2011

Pag. 17

Sint-Lievens-Houtem

De gemeente wil alle jongeren van het vierde, vijfde en zesde leerjaar van de Houtemse scholen laten ontdekken wat de winterjaarmarkt de dag van vandaag nog steeds betekent. Dat doet ze via het erfgoedproject 'De Markt van Mij'. "We willen een groep jonge mensen klaarstomen die in de toekomst zorg dragen voor ons werelderfgoed", zegt cultuurbeleidscoördinator Nele Buys.

De bedoeling van 'De Markt van Mij' is dat de leerlingen via allerlei activiteiten meer te weten komen over de geschiedenis van de winterjaarmarkt, maar tegelijkertijd leren kennen wat de markt vandaag betekent voor de boeren, marktkramers, de foorkramers, café-uitbaters, inwoners en bezoekers. "Gelukkig waren alle scholen laaiend enthousiast om aan dit project mee te werken, want zonder hen had dit project geen kans op slagen", zegt Nele Buys. De rode draad is de internetblog www.demarktvanmij.be, waarop de leerlingen de resultaten van hun opzoekingen en creativiteit kunnen plaatsen. "Elke deelnemende school krijgt 1.500 euro. De kosten worden gedragen door de Vlaamse overheid en de Erfgoedcel Viersprong-Land van Rode, dat meegewerkt heeft aan het project. Maar hier willen we wel iets voor terug. We willen dat de leerlingen speuren in de geschiedenis van de jaarmarkt, en hier gedichten of liedjes over maken of zelfs toneelstukken opvoeren. Al hun bevindingen kunnen ze kwijt op de blog. Op die manier hopen we jongeren warm te maken om de traditie van de winterjaarmarkt in ere te houden", aldus Nele Buys. De jongeren van het zesde leerjaar van het Sint-Lievens-Instituut lieten al via de blog weten dat ze een liedje met videoclip gaan opnemen. En in De Zonnevlier in Vlierzele komt de heilige Livinus opnieuw tot leven. Het project wordt in november volgend jaar afgesloten op de jaarmarkt.

(FEL)

© 2011 Het Laatste Nieuws

Gent-Wetteren-Lochristi

Gemeenteraad in dialect

Verbaere Didier

07-11-2011

Pag. 14

Oosterzele

Naar aanleiding van de publicatie van een woordenboek van de Oosterzeelse dialecten in december voeren de raadsleden de gemeenteraad op 14 december in het dialect.

Werkgroepen in de deelgemeenten inventariseerden samen met professor emeritus Johan Taeldeman duizenden dialectwoorden en uitdrukkingen. Het resultaat is het Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten. Meer dan 5.000 woorden worden beschreven, hier en daar voorzien van beeldmateriaal. Johan Taeldeman situeert het Oosterzeels binnen het Vlaamse dialectlandschap en beschrijft de klankleer, de spelling en de spraakkunst van dit dialect.

Voorintekenen op het boek kan nog tot woensdag 9 november. Je betaalt dan 15 euro cash in het gemeentehuis of in de bibliotheek of via overschrijving op rekeningnummer van de projectvereniging Viersprong Land van Rode 091-0181854-08 met vermelding van voornaam, naam en woonplaats en het aantal gewenste exemplaren. Het boek is vanaf december te koop in het gemeentehuis, in de bibliotheek en in het Erfgoedhuis voor 17,5 euro.

(DVL)

© 2011 Het Laatste Nieuws

Van kelderkurssens en gendarmenzweet

17-11-2011

Pag. 42

Oosterzeelse dialecten te boek

Vanaf 9 december is het 'Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten' eindelijk te koop. Een waardevol naslagwerk dat een belangrijk, uitstervend stuk immaterieel erfgoed vereeuwigd. Want welke mensen jonger dan 25 kunnen nog echt streektaal? Peter Dirix

Oosterzele

Het was cultuurschepen Paul Cottenie (CD&V) die vier jaar geleden aan dialectenspecialist Johan Taeldeman het idee opperde om het dialect van groot-Oosterzele te boek te stellen.

De professor emeritus - een aangespoelde, want van Maldegem - reageerde enthousiast en de trein was vertrokken. 'Hoewel, de interviewrondes met senioren was geen succes', zegt Cottenie. 'Het was pas toen we ons per deelgemeente in werkgroepen opdeelden, dat we resultaat boekten. In totaal werkten zowat 56 mensen van Moortsele, Landskouter, Gijzenzele, Balegem, Oosterzele en Scheldewindeke zich samen met cultuurbeleidscoördinator David en Ans en Elisa van Erfgoedcel Viersprong uit de naad om met de prof dit prachtige dialectenboek samen te stellen. Want dialecten zullen hoe dan ook verdwijnen, maar kunnen voortleven in deze turf.'

'Nee, het is niet de bedoeling iedereen weer dialect te laten spreken', zegt Taeldeman. 'Wel om een positief imago rond die rijke taal te creëren. Sprak 60 jaar geleden iedereen dialect, dan is er vandaag misschien nog 1 op de 5 mensen onder de 25 jaar die het een beetje kan. Jammer, maar als ook oma en opa zich forceren om Algemeen Nederlands (AN) tegen hun kleinkinderen te spreken, zal het helemaal verdwijnen. Ja, deze generatie zal dialect, ook in Oosterzele, in zijn graf meenemen. AN is een maaktaal, een uitvinding. Dialect is spontaan, kleurrijk, een spiegel van de maatschappij. Een oud gebouw kan je restaureren en bewaren, dialect niet, dit niet stoffelijke erfgoed verdwijnt zomaar. Mag toch niet, het kan toch ook naast elkaar bestaan, me dunkt.'

Deze turf van enkele honderden bladzijden, bevat naast een situering van het Oosterzeels en een hoofdstuk spraakkunst, vooral 5.000 authentieke woorden in al hun betekenissen. 'We lieten tal van mensen uit de deelgemeentes woordenlijsten in het dialect aanvullen en namen ook spontane suggesties op. Daaruit leerden we dat de verschillen tussen de deelgemeentes veeleer op uitspraak dan op woordenschat rusten. Er loopt namelijk een taalbreuklijn dwars door groot-Oosterzele. Het boek is wetenschappelijk te gebruiken in twee richtingen, voor opzoekingswerk en dergelijke. Maar het wil en moet in de eerste plaats een leesboek, ja zelfs een oorkussenboek voor in bed zijn, dat af en toe een glimlach op iemands gezicht tovert. Er zijn zoveel schitterende woorden en uitdrukkingen.

Kelderkurssens is bijvoorbeeld een kater, gendarmenzweet staat voor slappe koffie. En wie volgens de overlevering zijn teen door zijn kous heeft gestoken, heeft iets mispeuterd en moet van moetens trouwen. Schitterend toch!

Het Woordenboek van de Oosterzeelse dialecten wordt op 9 december gelanceerd. Daarna te koop voor 17,50 euro in het gemeentehuis en de bibliotheek.

dpw
© 2011 Corelio